

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ΄

ΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΥΤΩΝ

Ο ΛΙΒΑΝΟΣ ΚΑΙ Η ΚΡΗΤΗ (1856 - 69)

Οἱ θερμοῦχοι πολίτευται, οἵτινες εἶχον ἀναλάβει τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον χάριν διατηρήσεως τῆς ἀκεραιότητος τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, ἤλπιζον, ὅτι αἱ θυσίαι τῶν ἐσπερίων δυνάμεων ἐμελλον τέλος νάμειψῶσι διὰ τῆς μεταρρυθμίσεως τῆς τουρκικῆς διοικήσεως καὶ διὰ τῆς βελτιώσεως τῶν κατὰ τὸν βίον τῶν Χριστιανῶν ὑπηκόων. Πιστεύοντες δ' εἰς μεταρρυθμίσεις ἐπὶ τοῦ χάρτου ἀνεπαρρύνθησαν ἐν τῇ πίστει ταύτῃ διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Χάττι - Χουμαγιούν (Λαμπρᾶς γραφῆς) τοῦ ἐπικυροῦντος τὰς ἐν ἔτει 1839 γενομένας ἐν Γκιουλχανῆ ἐπαγγελίας. Ἐξεδόθη δὲ τοῦτο τῇ 6 Φεβρουαρίου 1856, μίαν ἑβδομάδα πρὶν ἢ συνέλθῃ ἡ ἐν Παρισίοις σύνοδος. Ὁ δεύτερος οὗτος χάρτης ὁ ὑπὸ τοῦ Ἀβδούλ Χαμίτ χορηγούμενος εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐκύρου ἅπαντα «τὰ ἐκκλησιαστικὰ δίκαια καὶ προνόμια» τὰ παρακεχωρημένα «εἰς ἀπάσας τὰς χριστιανικὰς κοινότητας ἢ ἄλλας μὴ μωαμεθανικὰς θρησκείας». Οἱ πατριάρχοι ἐμελλον νὰ διορίζωνται διὰ βίου, οὕτω δ' ἐμελλε νάποφευχθῇ τὸ σκάνδαλον τῶν συχνῶν μεταβολῶν· τὰ εἰσοδήματα αὐτῶν ἐμελλον νὰ καθορίζωνται καὶ αἱ κοσμικαὶ ὑποθέσεις τῶν οἰκείων αὐτῶν κοινοτήτων ἐμελλον νὰ ὑποβάλλωνται εἰς τὸν ἔλεγχον ἐπιτροπείας ἐκλεγομένης ὑπ' αὐτῶν. Λαμβανομένης δὲ προνοίας περὶ κτίσεως ἐκκλησιῶν καὶ σχολείων καὶ τῆς ἐπισκευῆς νοσοκομείων, προσετίθετο μετὰ λεπτῆς εὐλαβείας πρὸς τὴν ἀρχαιολογίαν, ἣν οὐδεὶς ἤθελε προσδοκῆσαι παρὰ τῶν Τούρκων, ὅτι ὄφειλον νὰ τηρῶνται «τὰ ἀρχικὰ σχέδια». Πᾶσαι αἱ ὑβριστικαὶ κλήσεις αἱ συντελοῦσαι εἰς προσβολὴν τῆς εὐπαθείας οἰαςδήποτε θρησκείας ἢ φυλῆς ἐμελλον νὰ τιμωρῶνται αὐστηρῶς· ἀπηγορεύθη ὁ καταναγκασμὸς πρὸς μεταβολὴν θρησκείας. Αἱ ἀρχαὶ τῆς πολιτείας ἐγίνοντο προσεταῖ εἰς πάντα τὰ ἔθνη· πολιτικὴ καὶ στρατιωτικὴ ἀγωγή ἐμελλε νὰ παρέχεται εἰς πάντας τοὺς τηροῦντας τὰ κεκαυνονισμένα. Ἡ δικαιοσύνη ἐμελλε νάπονέμηται δημοσίᾳ, καὶ οἱ μάρ-

